

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה

פְּרָשַׁת וַיֵּשֶׁב

כג' כסלו תשע"ט

הפטרה: כה אמר ה' על שלושה

יציאת השבת ר"ת 17:35

יציאת השבת:

17:15

ירושלים: 17:15

כניסת השבת:

16:02

ירושלים: 16:01

מברכים חודש טבת שיחול בימים שבת וראשון
המולד בליל שבת בשעה עשר, 29 דקות, 13 חלקים
יום ראשון בלילה (ליל שני) הדלקת נר ראשון של חנוכה
סדר הדלקת נרות חנוכה
גיליון 508

חנוכה הוא חג טוב!

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

בשירי הילדים שרים: חנוכה הוא חג טוב! מדוע? על הפסוק "וירח את ריח בגדיו" הקודם לברכת יצחק ליעקב, דרשו חז"ל: "אל תקרי בגדיו אלא בוגדיו כגון: יוסף משיחא ויקום איש צרורות". מי היה יוסף משיחא? בזמן שהיוונים שלטו בארץ היה יוסף משיחא מאלו שסייעו להם ונחשב כאחד ממשפטי הפעולה הבכירים, כינויים של אלו היה מתיוונים. היוונים כבשו את אזור ירושלים והר הבית והגיעו למקום המקדש. אז החליטו שחילול הקודש בצורה מושלמת יתכן רק על ידי כניסת יהודי שיפגע בקודשי ישראל.

הם קראו ליוסף משיחא והוא מוציא מנורה של זהב, כסמל של ביזוי רוח קודשי ישראל וחכמתה הרמוזים במנורת הזהב. ואולם הם אמרו לו שאין דרכו של הדייט להשתמש בזו. כאן עשה יוסף משיחא תשובה, ברגע אחד הוא הבין במה בעט ובמה בחר: "אותי עזבו מקור מים חיים לחפש להם בורות נשברים, בורות אשר לא יכילו המים". גם תמורת מכס שלוש שנים לא היה מוכן להכנס שוב למקדש, עמדתו היחידה היתה: די לי שהכעסתי את בוראי פעם אחת! וכשהכניסוהו למלחציים של נגרים והחלו לנסר בו נתערבבו צעקות כאביו הפיויים עם אלו הרוחניים: "ווי, אוי לי שהכעסתי לבוראי!"

לא בכדי נבחר יוסף משיחא על ידי היוונים להכנס למקדש ולחללו. יוסף המקראי הוא הדוגמא למי שיכול לעמוד כנגד התרבויות השונות, הוא בעל כח ובעל קרניים 'בהם עמים ינגח יחדיו'. ואילו יוסף זה היה יוסף משיחא הוא היה שות, משוטט ומובל על ידי אותם יוונים ודעותיהם הנכזבות בלי כל עמדה משלו. אך ברגע שהכיר בטעותו עמד כצור באמונת צורו כאילו הושתת כך מיסודו. יצחק בראותו ברוח הקודש בורע יעקב בנו כי אלו הבוגדים בעמם ובה', ישובו לא' לוקינו כי ירבה לסלוח – ברח את יעקב בחפץ לב. זהו הטוב שבחג החנוכה. רצו היוונים להשתמש ביוסף משיחא כדי לחלל את הקודש והנה דוקא הוא, אל מול כל אותם אלפים שבאו לראות כיצד יהודי מחלל את קודשי אומתו, קידש את שם ה' הגדול – במיתה על קידוש ה' וברגע אחד קונה את עולמו, בבחינת יש קונה עולמו בשעה אחת, אשרי העם שככה לו.

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה-נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנוקמים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שוריק. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריה מספר חשבון: 123459

הלכות הדלקת נר חנוכה

א. צריך להיזהר מאוד בהדלקת נרות חנוכה, כי היא מצוה חביבה עד מאוד, לפרסם את הנס בהודאה לה' יתברך על הניסים שעשה לנו, והעושה כן זוכה לבנים תלמידי חכמים (שבת כג). ואפילו עני המתפרנס מן הצדקה מוכר כסותו או נותן בעבוט שלם, כדי להשיג דמי שמן את נרות חנוכה. וכן חייב להשכיר עצמו לפועל כדי שיוכל ליקח שמן להדלקה, כדי שיעור נר אחד לכל לילה. לכן מצווים כל גבאי צדקה להשגיח על העניים, ולתת להם גם שמן להדלקת נרות חנוכה, אלא שאינם מצווים לתת להם יותר מנר אחד בכל לילה, כפי עיקר הדין של המצווה.

ב. מעיקר הדין די בנר אחד לכל בית ובית מישראל, בין שבני הבית מרובים, בין שהם מועטים, אולם נהגו להדר במצוה זו, ומנהג הספרדים שבבליה הראשון מדליקים נר אחד לכל בני הבית, ומכאן ואילך מוסיפים והולכים להדליק נר אחד לכל לילה, עד שבבליה האחרון יהיו שמונה נרות. ואפילו אם בני הבית מרובים, אין מדליקין יותר.

ג. מצות הנחת נרות חנוכה היא בתוך עשרה טפחים (80 ס"מ) מקרקע הדירה. ואם הניחם למעלה מעשרה טפחים, יצא ידי חובת המצוה. ויש להניחם למעלה מג' טפחים. ואם הניחם למעלה מעשרים אמה מקרקע הדירה (9.60 מטר), לא יצא ידי חובת המצוה אף בדיעבד, וצריך לכבות את החנוכיה, ולהניחה במקום הכשר ויחזור וידליקנה, אך לא יברך שנית.

ד. הדר בעלייה, מצווה שיניח נרות חנוכה בחלון או במרפסת, או בגזוזטרא הסמוכה לרשות הרבים, כדי לקיים פרסומי ניסא, וטוב להניח נרות החנוכה בתוך פנס של זכוכית {שיגן מרוח וגשם}, ולהעמידם באויר המרפסת, כדי שייקאו לעוברים ושבים שברשות הרבים. ואם הוא גר בקומה שהמרפסת גבוהה מקרקע רשות הרבים עשרים אמה (9.60 מטר), יניח הנרות בפתח הדירה מבפנים, הואיל ואין בזה היכר כל כך לבני רשות הרבים.

ה. מצוה להניח נרות החנוכה בטפח הסמוך לפתח הכניסה לבית משמאל לנכנס, כדי שתהיה המזוזה מימין, ונרות חנוכה משמאל, וכשהוא נכנס ויוצא, הרי הוא מוקף במצוות, ובייחוד כשנכנס בטלית קטן מצויצת כהלכתה, אשר עליו יכוון מה שכתוב "והחוט המשולש לא במהרה ינתק".

ו. דירה שיש לה שני פתחים משתי רוחות {כיוונים}, צריך להדליק נרות חנוכה בשתיהן, מפני החשד, שייסברו שלא הדליק נר חנוכה כלל. ויש אומרים שבזמן הזה, שכולם מדליקים נרות בפנים ממש, ואין שום היכר לבני רשות הרבים, אין מדליקים אלא בפתח אחד.

ז. אורח שמייחדים לו חדר בפני עצמו ללון שם, אף שיש לחדר פתח בפני עצמו, אינו צריך להדליק נרות חנוכה בחדרו, שבזמן הזה אין חוששין לחשד שיחשדוהו שאינו מדליק נרות חנוכה, שבלאו הכי כל ההיכר הוא רק לבני הבית, והם יודעים שהוא יצא ידי חובתו בהדלקת הנרות של בעל הבית. ואם ירצה להחמיר על עצמו ולהדליק בחדרו, אינו רשאי לברך.

ח. הנוסע בספינה או ברכבת, ואפשר להדליק שם נרות חנוכה, נכון להדליק שם, שאין צריך בית קבוע לכך, כל עוד ידוע לו שלא יגיע לביתו באותה לילה, וכן אין מדליקין עליו בביתו.

ט. **במוצאי שבת** מדליקים בבית הכנסת נר חנוכה תחילה, ואחר כך מבדילים. ובבית מבדילים תחילה ואחר כך מדליקים נר חנוכה.

פסוקים שנוהגים לומר בשעת פתיחת ההיכל בשבת חנוכה: גר לרגלי דברך ואור לנתיבותי: גר י'הו'ה נשמת אדם חפש כל חדריו בטון: כי גר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר: אור זרע לצדיק ולישירי לב שמחה: וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום: לדוד י'הו'ה אורי וישעי ממי אירא י'הו'ה מעוז חיי ממי אפחד: כי אתה תאיר גרי י'הו'ה א'להי גייה חשבי: קומי אורי כי בא אורך וכבוד י'הו'ה עליך זרח: מאין כמוך י'הו'ה גדול אתה וגדול שמך בגבורה:

פיוטים לחנוכה

עם נאמני, זרע אמוני. הודו לה', כי גבר חסדו.

בימי מתתיה, זמן ידידתה. רב עליה, פקד את עבדו.

יוצאי יריכו, בגיו חניכו. הלכו בדרךיו, לבשו את מדו.

עם יון תקיף, את עמו התקיף. ואלהים השקיף, ממרום הודו.

גבורים נפלו, וטמאים פשלו. וגאים שפלו, אב ומחמדו.

חלשים נצחו, צדיקים צלחו. וטהורים שמחו, הרב את עבדו.

באו למקדש, שרו שיר חדש. לאל הנקדש, גדול כבודו.

מעוז צור

מעוז צור ישועתי, לך נאה לשבח. תכון בית תפילתי, ושם תודה נזבח. לעת תכין מטבח, מצר המנבח. אז אגמר, בשיר מזמור. חנכת המנבח:

רעות שבעה נפשי. בגון כחי כלה. חיי מררו בקשי. בשעבוד מלכות עגלה. ובגידו הגדולה. הוציא את הסגלה. חיל פרעה וכל זרעו ירדו כאבן במצולה:

דביר קדשו הביאני. וגם שם לא שקטתי. ובא נוגש והגלני. כי זרים עבדתי. ויון רעל מסכתי. כמעט שעברתי. קץ בבל. זרבבל. לקץ שבעים נושעתי:

ברות קומת ברוש בקש אגגי בן המדתא. ונהיתה לו לפח ולמוקש וגאנותו נשבתה. ראש ימיני נשאת. ואויב שמו מחית. רב בגיו וקניניו על העץ תלית:

יונים נקבצו עלי. אזי בימי חשמונים. ופרצו חומות מגדלי. וטמאו כל השמנים. ומנותר קנקנים. נעשה גם לשושנים. בגי בינה. ימי שמונה. קבעו שיר ורגנים:

חשוף זרוע קדשך. וקרב קץ הישועה. נקם נקמת עבדיך. מאמה הרשעה. כי ארכה השעה. ואין קץ לימי הרעה. דחה אדמון. בצל צלמון. הקם לנו רועים שבעה:

סדר הדלקת נר חנוכה

לְשֵׁם יְחִיד קדשא בריהּ הוא וְשְׁכִינְתָּהּ, בְּדָחִילוֹ וְרַחֲמֵימוֹ, וְרַחֲמֵימוֹ וְדָחִילוֹ, לְחִדָּא שְׁם יי"ד ק"י בְּנֵא"ו ק"י
בִּיחֻדָּא שְׁלִים (יהויה) בְּשֵׁם כָּל יִשְׂרָאֵל. הִנֵּה אָנַחְנוּ בָּאִים לְקַיֵּם מִצְוֹת הַדְּלָקַת נְרוֹת הַחֲנֻכָּה כְּמוֹ
שֶׁתִּקְנֵנוּ לָנוּ רַבּוֹתֵינוּ וְזָרוּנֵם לְבָרְכָהּ, עִם כָּל הַמִּצְוֹת הַכְּלוּלוֹת בָּהּ, לְתַקֵּן אֶת שְׂרָשָׁהּ בְּמִקּוֹם עֲלִיּוֹן. לְעֵשׂוֹת נַחַת
רוּחַ לְיוֹצְרֵנוּ וְלְעֵשׂוֹת רָצוֹן בּוֹרְאֵנוּ. וְנַעֲלֶה לְפָנָיו וְתַבְרָךְ כָּאֱלֹהֵינוּ כִּפְנוּ כָּל הַכְּנֻעֹת הָרְאוּיוֹת לְכֹחַן בְּמִצְוָה זוֹ. וַיְהִי נַעַם
אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ. וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנֵנָה:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ ה' ה', אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ

בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַדְלִיק נֵר חֲנֻכָּה:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ ה' ה', אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שְׁעָשָׂה נִסִּים

לְאַבּוֹתֵינוּ בִּיָּמִים הָהֵם בְּזֶמַן הַזֶּה:

בלילה הראשון מברך גם ברכה זו:

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ ה' ה', אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁהִחַיְנוּ וְקִיָּמָנוּ

וְהַגִּיעָנוּ לְזֶמַן הַזֶּה:

לאחר שהדליק נר החיוב יאמר:

**הַנְּרוֹת הָלָלוּ אָנַחְנוּ מִדְּלִיקָיו. עַל הַנִּסִּים, וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת, וְעַל הַנִּסְפָּאוֹת, שְׁעָשִׂיתָ לְאַבּוֹתֵינוּ, עַל יְדֵי פְהִיָּדָה
הַקְדוּשִׁים. וְכָל שְׁמוֹנֵת יָמֵי חֲנֻכָּה הַנְּרוֹת הָלָלוּ קִדְּשׁ, וְאֵין לָנוּ רְשׁוּת לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם, אֶלָּא לְרְאוֹתָם
בְּלִבָּב, כְּדִי לְהוֹדוֹת לְשִׁמְךָ עַל נִסִּיךָ וְנִסְפָּאוֹתֶיךָ וַיְשׁוּעוֹתֶיךָ:**

מִזְמוֹר שִׁיר חֲנֻכַּת הַבַּיִת לְדָוִד: אֲרוּמָקָד יְהוָה כִּי דִלִּיתָנִי, וְלֹא שִׁמַּחְתָּ אִיבִי לִי: יְהוָה אֱלֹהֵי, שְׁנַעֲתִי אֵלֶיךָ
וְתַרְפָּאֲנִי: יְהוָה הַעֲלִיתָ מִן שָׁאוֹל נַפְשִׁי, חַיִּיתִנִּי מִיָּדַי בּוֹר: וְצִוָּנוּ לְיְהוָה חֲסִידָיו, וְהוֹדוּ לְזָכָר קִדְּשׁוֹ: כִּי רָגַע
בְּאֶפֶס חַיִּים בְּרַצּוֹנוֹ, בְּעֶרְבַּ לִּי כְּכִי וְלַבָּקָר רָנָה: וְאֲנִי אִמְרַתִּי בְּשִׁלּוֹי, בַּל אֲמוּט לְעוֹלָם: יְהוָה בְּרַצּוֹנְךָ הַעֲמַדְתָּה
לְהַרְרִי עוֹ, הַסִּתַּרְתָּ פָנֶיךָ הָיִיתִי נִבְהָל: אֵלֶיךָ יְהוָה אֶקְרָא, וְאֵל אֲדֹנָי אֶתְחַנֵּן: מַה בָּצַע בְּדַמִּי בְּרַדְתִּי אֶל שַׁחַת,
הַיּוֹדֵךְ עֶפֶר הַגִּיד אֶמְתַּךְ: שְׁמַע יְהוָה וְחַנּוּנִי, יְהוָה הִזֵּה עֹז לִי: הַפְּכֵת מִסְפְּדִי לְמַחוּל לִי, פִּתַּחְתָּ שְׁקִי, וְתִאֲזַרְנִי
שְׂמֹחָה: לְמַעַן יִתְּמָךְ כְּבוֹד וְלֹא יָדָם, יְהוָה אֱלֹהֵי לְעוֹלָם אֲוִדְךָ: (נְהַגִּים לְשִׁיר 'מַעוֹז צוּר', מוֹפִיעַ בַּעֲמֻד הַקּוֹדֵם).

לעילוי נשמת אמו"ר רבי יצחק שושן זצ"ל - נלב"ע יב' תמוז תשע"ז

עלון זה מוקדש:

לרפואת: אברהם ולאח ציטרון. שרה בת שמחה. מרים יהודה. ציפורה ויהושע לוי. ביבה אלימלך. ישי הלוי. עזר בן עישה. תקוה בת עזיזה. אלגרה בת ג'אן.
אסתר בת זוהרה. מול בת ענולה. אברהם בן רחל. רחמים בן סולטנה. הראל בן אביגיל. אילנה בת סליחה. ישי ורחל לוי. חנה בת זוהרה. מיטל מוריה אדרי הי"ו.
לחזרות נעדי"ה צה"ל ושבי"ה ובהם: אורון שאול, דוד גולדמן, גיא חבר, רון ארד, זכריה באומל, יהודה כ"ן, צבי פלדמן, יהונתן פולארד הי"ו.
לעילוי נשמת: הגר"ע יוסף צוק"ל. הגר"מ אליהו צוק"ל. רבי מסעוד מלול זצ"ל. רבי יצחק שושן זצ"ל. רבי יעקב שושן. הרב שלמה צורף. יונה יונה. סופר מנחם.
אליאור קדושים. הרב אברהם צוקרמן. יצחק עמינה. נדיר נחום. ניסים כהן. רובי צעדי. יצחק בן מול מורח. מרדכי ומשה מורח. ישראל אברהם נתן. אברהם אוחיון.
מרדכי צאנז. ראובן אלון בן נסיה. יצחק ועמרם אטיאם. ר' חיים אהרונה. לוי יצחק אמרדי. אורן מועלם. אליהו מייטו. דוד ח'גי. דוד גרוסברג. יואל דללי. עמוס דמרי.
סימנטוב משה יהודה. ישראל בן גמרה. רבי דוד חזקן. ישראל בן שושנה. נעים משה. אהרן מורח. יצחק ושמחה אילון. ניסים וסוליקה שושן. יצחק ולאח אסטרנו.
נדירה שמעון. מנרה לוי. ליט שבת. אסתר בת תורא. אסתר חדר. חנה יצחקי. דינה פונק. אליהו בת פריחה. תעריצה זיגרון. אסתר ונענר נחום. דניאל אלמליח.
מרים ועננו. עזיזה עמוס. רות יעקב. חיה רחל לוי. נעמה בת מגוזה. לאריה מרד. זוהרה בת חנה. עליזה כהן. שרה אוליאל. יוכבד ועקנו. עישה דהן. ברכה סופן.
רוח אנו. סבטלנה בת אולגה. אסתר איבני. כמיסה דירי. כמיסה כהן. אליס טובול. אילה שחר. רבקה ישעיהו. אריאל דרסיעבר ז"ל.
ולע"ז הנספים בשואה ובהם: אלכסנדר שניידר, שושנה רוחה, רפאל פריץ, וצ'צ'יליה צילה לבית משפחת ציטרון הי"ד.
לעילוי נשמת: אליהו אדרי, ניסים מלי, אוסיף ברום, יוסף כהן, מול ואליהו וטורג'מן, סימנטוב ולירון יהודה ז"ל.

למעוניינים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

העלון לעילוי נשמת: ניסים בנאי בן מחסומה ז"ל.

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה